

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/21/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5322202496
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. František Dulačka
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5322202496.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členov senátu Mgr. Márie Kašíkovej a JUDr. Jany Kotrčovej, v právnej veci navrhovateľky: M. Z., rod. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXXX, právne zastúpená: JUDr. Anna Gašpercová, advokátka, so sídlom O. O. XX, L., proti odporcovi: M. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXXX, o nariadení neodkladného opatrenia, na odvolanie odporcu proti uzneseniu Okresného súdu Čadca č. k. 9C/100/2022-52 zo dňa 04. novembra 2022, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a IV. **p o t v r d z u j e**, s tým, že neodkladné opatrenie nariadené vo výroku I. v prípade podania žaloby bude trvať do právoplatného skončenia konania vo veci obmedzenia alebo vylúčenia užívacieho práva odporcu k označenému rodinnému domu.

Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku III. **z o s t á v a n e d o t k n u t é**.

Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku V. o trovách konania **z r u š u j e**.

Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku VI. **m e n í t a k**, že **u k l a d á** povinnosť navrhovateľke do 30 dní od doručenia uznesenia podať na Okresnom súde Čadca žalobu na obmedzenie alebo vylúčenie užívacieho práva odporcu - rodinného domu č. súp. XXXX postaveného na pozemku CKN par. č. 3219 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 453 m², k. ú. P.

V súvislosti s uložením povinností v uznesení o nariadení neodkladného opatrenia vo výrokoch II. a IV. súdu prvej inštancie **p o u č u j e** odporcu o možnosti podať žalobu na Okresný súd Čadca v postavení žalobcu proti M. Z., rod. U. v postavení žalovanej na zrušenie uložených povinností.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením v zmysle § 325 ods. 2 písm. f) zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil odporcovi, aby počnúc dňom 29.11.2022 nevstupoval do rodinného domu č. súp. XXXX stojaceho na parcele CKN 3219 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 453 m², zapísaného na LV č. XXXX v kat. úz. P., obec P., okres P. (výrok I.). V zmysle § 325 ods. 2 písm. h) CSP nariadil odporcovi zdržať sa približovania k navrhovateľke na vzdialenosť bližšiu ako 10 metrov, s výnimkou konaní verejnej správy, súdnych konaní a vyšetrovacích úkonov v trestnom konaní, a to počnúc dňom 29.11.2022 (výrok II.). Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v časti uloženia zákazu odporcovi priblížiť sa k navrhovateľke vo zvyšnej časti zamietol (výrok III.). V zmysle § 325 ods. 2 písm. g) CSP nariadil odporcovi, aby navrhovateľku nekontaktoval písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami (výrok IV.). Navrhovateľke priznal nárok na náhradu trov konania voči odporcovi v rozsahu 66,67 %, o výške ktorej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto uznesenia (výrok V.). Odporcu poučil o tom, že môže voči navrhovateľke podať žalobu, ktorej predmetom bude nárok na navrátenie do predošlého stavu alebo nárok na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia (výrok VI.).

2. V danom prípade mal z písomného návrhu ako i pripojených listinných dôkazov preukázané, že odporca sa dopúšťal slovných invektív na osobu navrhovateľky (nadávky, vyhrážanie sa), ako aj fyzických útokov voči jej osobe. Správanie odporcu nasvedčuje tomu, že nejde u neho o ojedinelé správanie sa, vybočenie z bežného spôsobu života, ale ide zrejme pre neho o bežné jednanie s navrhovateľkou, a teda za takéhoto stavu tvrdeného navrhovateľkou bol toho názoru, že v záujme ochrany telesnej a duševnej integrity navrhovateľky je potrebné chrániť jej osobu tým, že odporcovi uložil zdržať sa aktivít bližšie špecifikovaných vo výrokoch I., II. a IV. napadnutého uznesenia. Nakoľko nariadeným neodkladným opatrením sa má dosiahnuť trvalá úprava pomerov medzi stranami, neuložil navrhovateľke povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej v súlade s § 336 ods. 1 CSP. Odporcu poučil, pre prípad, ak by nesúhlasil s úpravou pomerov medzi stranami, o možnosti podať žalobu v zmysle výroku VI. rozhodnutia. O trovách konania rozhodol v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP, keďže navrhovateľka bola v konaní úspešná len čiastočne, vzhľadom na výrok III. o čiastočnom zamietnutí žaloby.

3. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie odporca. Namietal, že neboli splnené procesné podmienky pre spravodlivý proces, nemal právo na vyjadrenie jeho obhajoby, nebolo mu umožnené predložiť návrhy na dokazovanie, ktoré by objasnili skutočný skutkový stav veci. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal iba z dokazovania zo strany navrhovateľky, preto rozhodnutie bolo predčasné a nesprávne. Argumentoval, že trest vykonal bez jediného disciplinárneho trestu alebo napomenutia, chce viesť riadny a usporiadaný život. Napadnutým rozhodnutím boli porušené jeho práva a sloboda, preto žiadal, aby odvolací súd podanému odvolaniu vyhovel a na pojednávaní mu umožnil navrhnúť dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností.

4. Navrhovateľka sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadrila.

5. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas strana sporu (§ 359 CSP, § 362 ods. 1 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný (§ 357 písm. d) CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 378 ods. 1 CSP v spojení s § 177 ods. 2 písm. c) CSP) preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie v rozsahu danom § 379 CSP a § 380 CSP, ktoré vo výrokoch I., II. a IV. v zmysle § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 234 ods. 2 CSP ako vecne správne potvrdil, v konkrétnostiach naň odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP), vo výroku V. (trovy konania) v zmysle § 389 ods. 1 písm. d) CSP zrušil a vo výroku VI. v zmysle § 388 CSP zmenil spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia.

6. Účelom neodkladného opatrenia je rýchla a účinná reakcia súdu na deklarovaný stav v právnych vzťahoch sporových strán, pokiaľ súd posúdením tvrdení a predložených dôkazov navrhovateľom v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (na rozdiel od dokazovania v konaní vo veci samej ovládaného zásadou kontradiktórnosti sporových strán) má dostatočným spôsobom osvedčenú potrebu zásahu do práv, resp. právnych vzťahov, ktoré sú medzi stranami sporu sporné.

7. Podľa § 325 ods. 2 písm. f) CSP neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, nevstupovala alebo iba obmedzene vstupovala do domu alebo bytu, na pracovisko alebo iné miesto, kde býva, zdržiava sa alebo ktoré pravidelne navštevuje osoba, ktorej telesnú integritu alebo duševnú integritu svojím konaním ohrozuje.

8. Odvolací súd sa podrobne oboznámil so spisovým materiálom vedeným k predloženej právnej veci a posúdením zisteného stavu dospel zhodne so súdom prvej inštancie k záveru, že nariadenie neodkladného opatrenia bolo v danom prípade dôvodné. Dôvodnosť nariadenia neodkladného opatrenia v danom prípade vyplýva z obavy navrhovateľky z bezprostredne hroziacej ujmy na jej právach, konkrétne z dôvodu potreby zabezpečenia ochrany jej osoby pred konaním odporcu. Navrhovateľka ohrozenie jej telesnej a duševnej integrity osvedčila predložením listinných dôkazov, a to rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 9Pc/12/2018-32 zo dňa 03.09.2019, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že odporca bol rozsudkom Okresného súdu Čadca č. k. T 32/2018-485 zo dňa 23.05.2018 právoplatne uznaný vinným z násilnej trestnej činnosti, ktorej sa voči manželke (navrhovateľke) dopúšťal, a to zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby a zločinu znásilnenia, ako aj potvrdenia Okresného riaditeľstva PZ v Čadci, odbor poriadkovej polície o vykázaní zo spoločného obydlija č.: 142878 zo dňa 12.07.2017, v zmysle ktorého bol odporca vykázaný z rodinného domu č. XXXX v obci P.

na dobu 10 dní. Z uvedených listinných dôkazov možno navrhovateľke uznať racionálnu obavu z možného konania odporcu, pre ktorú návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podala. Z vyjadrenia odporkyne v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že už podala i žalobu vo veci samej na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Právo na ochranu života a zdravia navrhovateľky, ktoré je odporcom - násilníkom ohrozované, má absolútnu povahu a je silnejšie ako vlastnícke právo odporcu, či právo, ktoré mu vyplýva z bezpodielového spoluvlastníctva nehnuteľnosti. Nariadeným neodkladným opatrením zostáva vlastnícke právo odporcu k rodinnému domu zachované (s prihliadnutím na výrok rozhodnutia Okresného súdu Čadca v konaní o návrhu navrhovateľky zo dňa 28.02.2022 na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré konanie do t. č. nie je ukončené), obmedzuje sa len jeho užívacie právo. Odvolací súd sa preto stotožnil s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorým nariadil neodkladné opatrenie za účelom ochrany osobnej integrity navrhovateľky.

9. Odporca v rámci podaného odvolania namietal, že súd prvej inštancie rozhodol len na základe dôkazov predložených navrhovateľkou, on sám nemal možnosť predložiť návrhy na dokazovanie, ktoré by objasnili skutočný skutkový stav veci. Uvedená argumentácia odporcu zostala len v rovine tvrdení, nakoľko k odvolaniu nepripojil žiadne dôkazy, ktorými by svoje tvrdenia podporil a ktorými by, podľa neho skutočný, skutkový stav veci osvedčil a ktoré by boli spôsobilé zvrátiť výsledok konania súdu prvej inštancie, t. j. zrušiť napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako nezákonné a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

10. S prihliadnutím na uvedené, keď odvolací súd zhodne s názorom súdu prvej inštancie považoval všetky zákonné podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia za splnené a zároveň v situácii, keď odporca nepreukázal nedôvodnosť a neúčelnosť jeho nariadenia, napadnuté uznesenie vo výrokoch I., II. a IV. z vyššie uvedených dôvodov ako správne potvrdil.

11. Výrok III. napadnutého uznesenia ponechal odvolací súd nedotknutý, nakoľko proti nemu nebolo zo strany odporcu podané odvolanie, keďže rozhodnutie v tejto časti nebolo vydané v jeho neprospech. Odvolanie nebolo podané ani zo strany navrhovateľky.

12. Podľa § 336 ods. 1 CSP ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania, môže vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určenej lehote žalobu vo veci samej. Súd túto povinnosť neuloží najmä vtedy, ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami.

13. Podľa § 146 ods. 2 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) ak sa z dôvodu fyzického alebo psychického násillia alebo hrozby takého násillia vo vzťahu k manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov obmedziť užívacie právo druhého manžela k domu alebo bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne ho z jeho užívania úplne vylúčiť.

14. O zásahu do užívacieho práva k domu alebo bytu môže súd rozhodnúť, ak ide o sústavné fyzické alebo psychické týranie alebo hrubé ponižovanie druhého manžela. Táto skutočnosť musí byť súdu preukázaná. Subjektom právnej ochrany je manžel alebo blízka osoba (§ 116 OZ <.), ktorá býva v spoločnom dome alebo v byte s násilníkom. Spoločným domom alebo spoločným bytom je dom alebo byt, ktorý predstavuje predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Právnym prostriedkom ochrany je návrh manžela, aby súd obmedzil užívacie právo druhého násillného manžela k domu alebo bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva alebo aby ho z jeho užívania celkom vylúčil. Na podanie tohto návrhu je aktívne legitimovaný vždy len manžel, aj keby násillie smerovalo voči blízkym osobám bývajúcim v spoločnom dome alebo byte.

15. Pokiaľ súd prvej inštancie bol názoru, že nariadeným neodkladným opatrením sa dosiahne trvalá úprava pomerov medzi stranami, a preto neuložil navrhovateľke povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej (§ 336 ods. 1 CSP), a vo výroku VI. napadnutého uznesenia poučil žalovaného v zmysle § 337 ods. 1 CSP o možnosti podať žalobu tak ako vyplýva z výroku VI. napadnutého uznesenia, odvolací súd sa s týmto záverom nestotožňuje. Podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade nariadeným neodkladným opatrením boli upravené pomery medzi stranami len dočasne, vzhľadom aj na zákonnú úpravu obmedzenia užívacieho práva jedného z manželov k domu alebo bytu patriacemu

do bezpodielového spoluvlastníctva manželov vyplývajúcu z ust. § 146 ods. 2 OZ. Hoci ust. § 146 ods. 2 OZ narába s pojmom „manžel“, pričom manželstvo účastníkov bolo počas odporcovho výkonu trestu odňatia slobody rozvedené, rozsudkom Okresného súdu Čadca č. k. 9Pc/12/2018-32 zo dňa 03.09.2019, odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Nejvyššího soudu ČSSR sp. zn. 5Cz 77/66 zo 16.09.1966 (R 17/67), podľa záverov ktorého „Pri nariadení predbežného opatrenia na návrh súd vychádza z vymedzenia predbežného opatrenia uvedeného v návrhu. Ustanovenie § 75 ods. 2 OSP nezabavuje súd možnosti, aby pred nariadením predbežného opatrenia účastníkov vypočul. Použitie právneho prostriedku upraveného v ustanovení § 146 OZ aj po zániku manželstva, a teda po zániku bezpodielového spoluvlastníctva, je možné za použitia § 496 OZ (teraz § 853 OZ - pozn. autora) so zreteľom na to, že správa majetku bývalých manželov sa až do vyporiadania spravuje ustanoveniami o bezpodielovom spoluvlastníctve.“ V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na prebiehajúce konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedené pred Okresným súdom Čadca na základe návrhu navrhovateľky zo dňa 28.02.2022, ako aj na výpis z listu vlastníctva č. XXXX, kat. úz. P., obec P., okres P., v zmysle ktorého vlastníkmi rodinného domu súp. č. XXXX sú aktuálne navrhovateľka aj odporca v spoluvlastníckom podiele 1/1. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd zmenil výrok VI. napadnutého rozhodnutia tak, že navrhovateľke uložil povinnosť do 30 dní od doručenia uznesenia podať na Okresnom súde Čadca žalobu na obmedzenie alebo vylúčenie užívacieho práva odporcu - rodinného domu č. súp. XXXX postaveného na pozemku CKN par. č. 3219 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 453 m², prípadne ďalších práv súvisiacich s užívaním spoločných nehnuteľností za účelom ochrany osobnej integrity navrhovateľky. Aplikácia ust. § 146 ods. 2 OZ je odôvodnená aj skutočnosťou, že v danom prípade je subjektom právnej ochrany aj blízka osoba odporcu - jeho deti.

16. Odvolací súd zrušil bez ďalšieho výrok o trovách prvoinštančného konania (výrok V.) a zároveň nerozhodoval o trovách odvolacieho konania, nakoľko sa s prihliadnutím na povinnosť uloženú navrhovateľke podať žalobu vo veci samej nejedná o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ navrhovateľka nepodá žalobu vo veci samej podľa pokynov odvolacieho súdu, súd prvej inštancie v zmysle § 336 ods. 3 CSP nariadené neodkladné opatrenie aj bez návrhu vo vzťahu k výroku I. uznesenia súdu prvej inštancie zruší. Takéto rozhodnutie bude zároveň rozhodnutím, ktorým sa konanie končí a v rámci ktorého bude rozhodnuté o trovách prvoinštančného aj odvolacieho konania (o neodkladnom opatrení). Pokiaľ navrhovateľka v stanovenej lehote žalobu vo veci samej podá, aktuálne vedené konanie o neodkladnom opatrení bude tvoriť len procesnú časť konania vo veci samej a o nároku na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania (o neodkladnom opatrení) bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí vo veci samej (§ 262 ods. 1 CSP).

Zároveň odvolací súd, v súvislosti s uložením povinností v uznesení o nariadení neodkladného opatrenia vo výrokoch II. a IV. súdu prvej inštancie, poučil odporcu v súlade s ust. § 337 ods. 1 CSP o možnosti podať žalobu vo veci samej.

17. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)